

VAIDA KURSEVIČIENĖ. KAIP (IŠ)GYVENTI EMIGRACIJOJE (1)

Dveji metai.

“Tik” arba “net” tiek laiko. Manau, kad tai matuojama ne laiku, o būseną, kaip gyvename svetur. Kodėl “tik” arba “net”? Apie tai vėliau. Dabar – trumpai apie etapus, su kuriais susiduriame visi, pasiryžę padaryti didelį žingsnį savo gyvenime – išvykti. Ši apžvalga gali būti aktuali tiems, kurie ketina arba neseniai yra išvykę.

Vieni išvyksta studijuoti, kiti – gyventi visam laikui. Bent jau taip atrodo pradžioje. Kodėl pradžioje? Todėl, kad pirma stadija [literatūroje](#) vadinama medaus mėnesiu (angl. *honeymoon*). Šiuo laiku atvykėlis yra euforijoje, nes viskas aplinkui atrodo žymiai geriau, gražiau nei gimtinėje. Žmogus jaučiasi laimingas, mėgaujasi nauja patirtimi, atranda naujas vietas, susipažįsta su naujais žmonėmis. Atrodo, kad taip bus visada!

Tačiau... Nieko nereikia daryti, kad euforiją pakeistų antra fazė – derybos (angl. *negotiation*) – derybos su pačiu savimi ir aplinka, kurioje atsiradome. Logiška, kad šiuo metu šalia nuostabių atradimų pradeda pastebėti keistenybes, skirtumus. Žmogus pradeda lyginti naują šalį su gimtine, svetimšalius su savo tautiečiais. Atsiranda liūdesio, sumaištis, nevilties proveržiai. Krizę gilina kalbos, kultūros, socializacijos barjerai. Vis dažniau mintimis grįžtame į gimtinę, kurioje, rodos, jaustumėmės saugiau, kur mus labiau suprastų, kur savaime aišku, į ką kreiptis esant reikalui ir ko tikėtis iš aplinkinių. Be viso to, rodos, vėl būtume tuo, kuo buvome iki išvykstant. Mano manymu, tai yra kertinis taškas, kai asmuo priima sprendimą grįžti į Tėvynę arba judėti pirmyn.

Trečioji seka prisitaikymo (angl. *adjustment*) stadija. Tai laikas, kai asmuo suvokia skirtumus tarp gimtinės ir naujos šalies bei juos priima. Šioje stadijoje individas jau yra labiau pasitikintis savimi, jam lengviau sekasi tvarkyti kasdieninius reikalus, be to, jis pradeda jausti, kad jis tampa naujos aplinkos dalimi. Prisitaikymo stadijos metu paprastai žmogus turi draugų svetimtaučių ratą, įgijęs išsilavinimą, dirba mėgstamą darbą, moka kalbą. Kitaip tariant, asmuo sėkmingai sprendžia socializacijos, kalbos bei kultūrinių skirtumų klausimus. Paprastai nebelieka kankinančio lyginimo, kas buvo gimtinėje ir kas yra svečioje šalyje, nes priimami skirtumai. Žmogus ne maištauja, ne kovoja, o gyvena pagal naujos šalies nustatytas taisykles, tradicijas.

Na ir paskutinė stadija – įvaldymas (angl. *mastery*). Šioje fazėje asmuo pilnai perima naujos šalies kultūrą, mėgaujasi visu tuo, kas jį supa. Dalis žmonių netgi teikia viršenybę naujos šalies kultūrai lyginant su savo gimtinės ypatumais. Kadangi dar nesame šios stadijos pasiekę, todėl negaliu plačiau komentuoti.

Noriu tik atkreipti dėmesį, kad visos išvardintos keturios stadijos gali trukti skirtingą laiką ir net kisti jų eiliškumas, nes visi esame skirtingi. Dabar ir sugrįšiu prie savo pradžioje išsakyto teiginio, kodėl manau, kad metai svečioje šalyje mano galva mažiau svarbūs nei būseną.

Mano patirtis, apibendrinta iš asmeninių pokalbių, komentarų, patarimų, kuriais dalijasi dešimtis metų emigracijoje gyvenantys tautiečiai, rodo, kad dalis jų užstrigę antroje stadijoje – derybose. Net ir po daug metų, praleistų svetur, kai kurie niekaip nesugeba priimti naujos kultūros, pozityviai žiūrėti į pasikeitusią aplinką, nelyginti svečios šalies su gimtine, mokytis kalbos ir t.t. Tai reiškia, kad žmonės nepereina į sekančius etapus, kurie palengvina adaptaciją. Užuo priėmę visa tai, kas yra kitaip, jie kovoja, manydami, kad pavyks įvesti savo tvarką, įtikinti svetimtautį mąstyti taip kaip jie mąsto ir pan., kol galiausiai susiduria su tokiomis psichologinėmis problemomis kaip nerimas, depresija, nevaldomas pyktis bei eilė psichosomatinių susirgimų. Juos erzina ne tik nauja šalis, bet ir “nauji emigrantai”, nes ko čia jie važiuoja, čia labai sunku, visi vargsta, pinigai ant medžių neauga, juos erzina aplinka, nes Lietuvoje ji daug geresnė, erzina socialinė sistema, politika ir pan., erzina net svetimšaliai, nes jie kitokie, jie kvaili ir pan.

Dažnai išgirstu, kad jie net ir po daugelio metų jaučiasi svetimi, nemoka kalbos arba jeigu ir moka, tai kalba su akcentu, kas, jų pačių įsitikinimu, trukdo adaptuotis, todėl net nevargsta dėl išsilavinimo, savo potencialo ar turimų talentų panaudojimo. Keisčiausia, kad išgirdę pasiūlymą nesikankinti ir vykti į gimtinę, jie aršiai priešinasi ir ieško priežasčių, kodėl negali palikti svečios šalies, – pvz., užaugo vaikai, ką veiks Lietuvoje, sveikata neleidžia skristi ir t.t. Šių emigrantų labiausiai gaila... Ir tada norisi pasakyti “atsipalaiduok, apsižvalgyk ir tiesiog priimk, kas esi ir kur esi arba sukaupęs jėgas grįžk namo”.

[Vaida Kursevičienė](#)